

Výroční zpráva

Klubu dětských knihoven SKIP

2008

skip

Úvod

Klub dětských knihoven Svazu knihovníků a informačních pracovníků (KDK SKIP) vznikl v roce 1994 (v době, kdy přestalo fungovat metodické zázemí pro práci s dětským čtenářem) z potřeby vzájemného sdílení zkušeností, nápadů, námětů a informací z oboru. Původní impuls je stále živý, což dokazuje vzrůstající počet členů, vznik nových společných projektů i rostoucí zájem o vzdělávací aktivity Klubem realizované.

KDK SKIP se intenzivně věnuje podpoře rozvoje dětského čtenářství. Stal se garantem celoživotního vzdělávání knihovníků dětských oddělení a svými aktivitami zlepšuje povědomí o této dosud spíše podceňované specializaci.

Regionální klubka

Početná členská základna si vyžádala už v roce 1997 změnu organizační struktury, která funguje dodnes: vznikly regionální sekce KDK, tzv. klubka, což umožňuje **častější setkávání a pružnější spolupráci**.

Regionální klubka nekopírují přesně strukturu krajů, ale vycházejí ze zájmu a počtu členů KDK v jednotlivých oblastech. Počet ani územní vymezení klubek není striktně definováno, klubka vznikají i zanikají, případně se slučují. Na sklonku roku 2008 přibýlo ke stávajícím regionálním sekcím (Praha, Střední Čechy, Plzeňsko, Jižní Čechy, Východní Čechy (Královohradecký a Pardubický kraj), Ústecko, Karlovarsko, Liberecko, Jižní Morava, Zlínsko a Severní Morava) **nové klubko Příbramska**. V současné době má tak KDK celkem **12 regionálních klubek**.

Každé klubko má svého **předsedu**, který zajišťuje organizační stránku setkávání a spolupráce dětských knihovníků ve své oblasti, a navíc zastupuje klubko ve vedení KDK. Členové klubek se scházejí nejméně dvakrát ročně, v aktivních regionech i častěji.

Mozkový trust

Činnost regionálních klubek zastřešuje a celostátní projekty KDK koordinuje tzv. Mozkový trust (MT), jehož členy jsou vedle předsedkyně a tajemnice, všichni předsedové regionálních klubek a garanti celostátních projektů. (Šedou eminencí v tom nejlepším slova smyslu je Zlata Houšková, tajemnice SKIP, bez níž si existenci KDK stěží dokážeme představit. Nejen, že zajišťuje komunikaci s „velkým“ SKIP, ale také patří k zakládajícím členům KDK a díky svým zkušenostem, navýsost praktickému přístupu k řešení problémů a neutuchající energii je stále jeho duší i motorem.)

Pravidelně jednou za rok se uskutečňuje **Valná hromada KDK**, která hodnotí uplynulé období a navrhuje, případně schvaluje plány na období následující. Poslední proběhla dne **4. listopadu 2008 v Městské knihovně ve Svitavách** a došlo na ní k volbě **nové předsedkyně**, jíž se stala (většinou 78 hlasů ze 79 přítomných členů KDK) **Mgr. Lenka Antošová**, ředitelka Knihovny města Hradce Králové.

Okruhy činnosti

Náplň činnosti KDK se ustálila do tří základních okruhů:

- aktivity a projekty na podporu rozvoje dětského čtenářství
- spolupráce a sdílení zkušeností, námětů a informací
- podpora odborného vzdělávání knihovníků dětských oddělení

Nejen Noc s Andersenem aneb Projekty na podporu rozvoje dětského čtenářství

KDK zastřešuje a organizuje řadu celostátních aktivit, jejichž primárním cílem je podpora rozvoje dětského čtenářství a propagace čtenářství vůbec, ale ve svém důsledku také pomáhají vytvářet povědomí o existenci dětských oddělení a náplni práce jejich knihovníků.

Noc s Andersenem

Garant: Hana Hanáčková, Mirka Čáповá – Knihovna B. B. Buchlovana, Uherské Hradiště

Noc s Andersenem (A Night with Andersen, Die Nacht mit Andersen, La notte con Andersen, La nuit avec Andersen, Ночь с Андерсеном) je vlajkovou lodí celostátních aktivit KDK. Dnes už mezinárodní akce se zrodila nenápadně na půdičce uherskohradištské knihovny a na půdě KDK se její myšlenka až pohádkově rychle rozšířila do světa. Ovšem její úspěch by nebyl zaručen, nebýt Mirky Čáповé a Hany Hanáčkové z Knihovny Bedřicha Beneše Buchlovana v Uherském Hradišti, které Noci nejen vdechly život, ale dál o ni obětavě pečují a každoročně ji organizují.

Mirko a Hanka, děkujeme!

Noc s Andersenem je mediálně nejúspěšnějším projektem KDK i SKIP.

Statistika a rekordy Noci 2008

Osmá společná pohádková noc z pátku **28. března** na sobotu 29. března 2008 rozestlala spacáky dětem na neuvěřitelných **664 místech ve střední Evropě**, což znamená, že oproti loňskému roku se společenství nocujících rozrostlo o dalších sedmdesát míst. A nocovalo se nejen na území České republiky, ale v hojném počtu se přidaly knihovny i další místa na **Slovensku** (77) a v **Polsku** (45). Připojila se také jedna **slovinská** knihovna (Radovljica).

Celkem se svátku dětské knížky a čtení zúčastnilo **22 063 dětí a 5 029 dospělých** (dohromady 27 092 lidí!). Kromě knihoven veřejných i školních se četlo a po/nocovalo ve školách (i středních), dětských domovech, muzeích, klubech, mateřských centrech aj. Kouzelná noc proběhla například i na hasičské zbrojnici (sbor dobrovolných hasičů v Českém Dubu).

Nejvíce „spacích míst“ se nachází na území Prahy – 39, druhou v pořadí je Ostrava s úctyhodnými 11 místy následovaná Hradcem Králové a Uherským Hradištěm, kde se nocovalo na 5 místech. Někde proběhla Noc komorní – například s 5 dětmi, jinde (zvláště ve školách) ji pojali ve velkém stylu – například turnovského Čertologického kongresu se zúčastnilo 186 dětí, ale daleko nejvíc účastníků hlásí Rokycany – více než 300!

Na **314 knihoven a škol** si připomnělo výročí spisovatele Karla Čapka (od jehož smrti uplynulo v roce 2008 sedmdesát let). Oslavili je čtením, dramatizacemi, soutěžemi i hrami motivovanými zejména knížkou Devatero pohádek nebo Dášeňka.

Letos podruhé proběhlo **společné čtení**, tentokrát z knihy Zdeňka Svěráka Radovanovy radovánky a to **na 384 místech**, včetně slovinské Radovljice. Tam sice četli z jiné Svěrákovy knihy, ale radost ze sdílení čtenářského zážitku to nikomu nezkalilo.

Do pohádkového lesa, který vznikl v roce 2005 k oslavě dvoustého výročí narození Hanse Christiana Andersena, přibýlo **227 Pohádkovníků** (unikátních exemplářů velevzácného druhu Fabularius Anderseni). Čítá dnes bezmála tisícovku stromů!

Noc s Andersenem vzbuzuje zájem místní správy – někdy je to vůbec poprvé, kdy starosta zavítá do knihovny. Za Noc 2008 je evidováno **214 návštěv** místní i státní správy: **starostů, místostarostů, primátorů, poslanců a senátorů.**

Největším rekordmanem Noci s Andersenem 2008 se zajisté stal samotný pan Andersen, neboť v průběhu jediné noci musel stihnout návštěvu nejméně na **297 místech!** Není divu, že v polském Šremie vzal zavděk i motorizovaným vozem. (kratičké video můžete zhlédnout na YouTube)

Ulicemi **65 měst, městeček i vesnic** prošly noční lampiónové a světýlkové průvody, aby také jejich obyvatelé věděli, že se dnes koná něco výjimečného.

Nejmladší účastník Noci měl jeden a tři čtvrti roku, **nejstarší** – pohádková babička, která četla pohádky dětem v Moravanech – osmdesát dva.

Co se v Noci dělo?

- ❖ Na řadě míst zahajovali Noc **znělkou**, speciálně pro tuto příležitost zkomponovanou turnovským studentem Martinem Hyblerem.
- ❖ Hrály se nejen hry na základě knih a pohádek **Karla Čapka**, například Dášeňčin pětiboj síly a obratnosti či Lotrandův kviz, ale třeba také hmatovky a čmuches.
- ❖ Někde o svých kouscích dokonce psali ve vlastních **novinách** – Andersenoviny, Doubravský Dračí Drb nebo Noviny Sultána Solimána.
- ❖ Četba knížky o Dášeňce inspirovala na mnoha místech k **návštěvám živých pejsků** a tak se mohly děti seznámit s ukázkami canisterapie či dogtrekingu.
- ❖ Ani v osmé pohádkové noci nechyběly oblíbené **plesy** a reje pohádkových masek, pyžamové párty, noční módní přehlídky, stezky odvahy, **dobrodružné noční výpravy** na hřbitovy, zámky, hrady a věže.

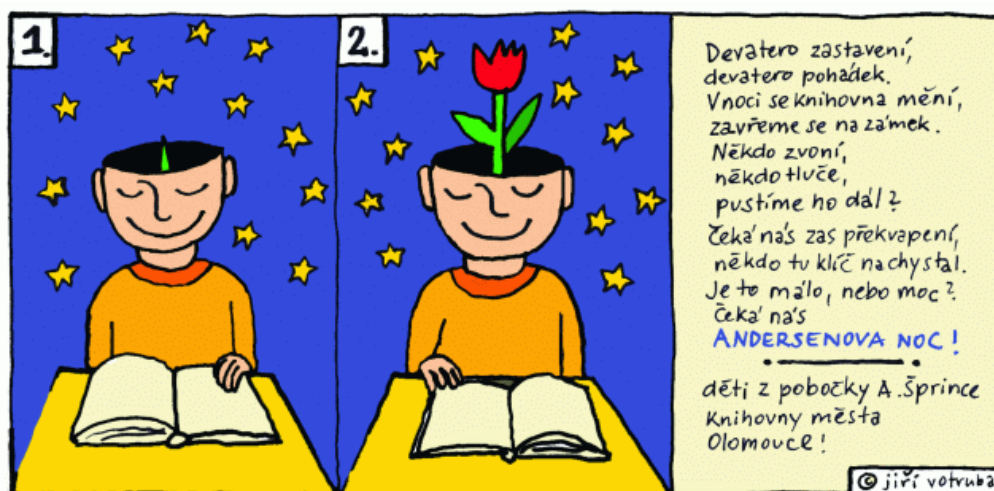
- ❖ Hrál se **divadlo** (i stínové), zpívaly se **písničky**, tedy až na Lačnov, kde se děti učily písničku štěkat, protože to byla píseň psí. Jinde oprášili kouzlo starých **promítaček**.
- ❖ Noc žila kupodivu také **sportem** – proběhl turnaj v kulečnicku, fotbálku, metané či zápas dětí s rodiči ve florbalu.
- ❖ Na mnoho míst dorazili **rytíři** a zdatní šermíři, ovšem jen v Netolicích se za jejich účasti konala středověká poprava. V Roztokách loupeživí rytíři dokonce přepadli starostu a ukradli poklad. Naštěstí děti poklad i starostu zachránily.
- ❖ **Nikde se nezapomnělo na čtení.** Kromě společného čtení z knížek Zdeňka Svěráka se hojně četly pohádky – Karla Čapka, Pavla Dobšinského (který slavil také výročí), Hanse Christiana Andersena ale také pohádky lidové, což dokazuje reakce jedné holčičky z Prešova: „Vidím, že bysme mali chodit' do knižnice viac. Mali bysme si prečítat' všetky ľudové rozprávky, keď sú také pekné.“
- ❖ V Považské Bystrici využili svůj světýlkový průvod městem pro propagaci čtenářství a děti při průvodu rozdávaly krásné poselství: „Ocko, mama, pod' sa hrat'! Pod' sa s knižkou zabávať. Taká pekná rozprávočka rýchlo uspí moje očka!“

Chat i charita

Aby společná noc byla opravdu společná, mohly si děti prostřednictvím chatu povídat s dalšími účastníky. Kromě toho třeba hlasovaly o nejlepší dětskou knížku za uplynulý rok, soutěžily o cenu Čtisibrýla Ušatého a při všem tom hraní myslely také na ostatní: v průběhu Noci s Andersenem 2008 se ve sbírce na dětský hospic v Malejovicích vybralo takřka šestnáct tisíc korun.

Upomínkové tisky

I v roce 2008 si mohli účastníci Noci s Andersenem odnést na památku krásné pohlednice, speciálně vydané pro tuto příležitost tentokrát s ilustracemi Jiřího Votruby doprovázenými textem spisovatelky Martiny Drijverové a dětí z pobočky A. Šprince Knihovny města Olomouce. Pohlednice byly na spací místa rozeslány díky příspěvku SKIP ČR, vydány byly s podporou Ministerstva kultury České republiky a firmy 3M ČESKO.

➔ více o Noci na www.knihovnabbb.cz/cz/noc_s_andersenem

Kde končí svět

Garant: Helena Šlesingerová – Knihovna města Plzně, Jana Hladíková – Městská knihovna Jindřichův Hradec, Eva Kordová – Městská knihovna A. Marka, Turnov

Projekt Kde končí svět, který zastřešuje stávající aktivity dětských oddělení, motivuje knihovníky k jejich inovaci a zároveň propaguje dětské čtenářství i činnost dětských oddělení, vznikl v roce 2000.

Knihovny se zapojují jednotlivými akcemi nebo se v regionu spojují do společných projektů (v tomto ročníku například Škola naruby Severomoravského klubka, viz dále). Knihovny se mohou účastnit v několika kategoriích: a) oblast **dětského čtenářství** (aktivity podporující dětské čtenářství), b) oblast **literárních soutěží** a tvůrčího psaní, c) oblast **výtvarných soutěží**, d) oblast **literárně-dramatická** (činnost klubů a kroužků, dramatizace apod.).

Šestý ročník provázelo motto **Cesta tam a zase zpátky** a společně jsme v něm cestovali a putovali. Doslova i v přeneseném slova smyslu. Zajímaly nás cesty na druhý konec světa, ale také cesty k moudrosti, cesty osudu, cesty k literatuře, cesty k sobě i druhým, cesty domů... Tradičně široké téma dalo opět knihovnám velký prostor pro aktivity různého druhu. Přihlásilo se celkem **59 knihoven** s více než 140 akcemi, přičemž nejvíce projektů bylo z oblasti literárních a výtvarných soutěží.

Z regionálních kol (a přehlídek) bývá nominováno 10 dětí na rytíře Řádu krásného slova. Ti letošní byli do rytířského stavu uvedeni ve výjimečném termínu i za výjimečných okolností: dne **12. září 2008** se konal v rámci festivalu Jičín – město pohádky tzv. **Den knihoven**, kde mohli knihovníci prezentovat svou práci neknižovnické veřejnosti (Jičín – město pohádky je renomovanou akcí, kterou navštíví tisíce dětí i dospělých).

Právě při příležitosti Dne knihoven proběhlo slavnostní pasování rytířů Řádu krásného slova, završující šestý ročník projektu Kde končí svět. **Rytířem Řádu krásného slova** se jako vždy stali vedle dětí také dva dospělí, jejichž profese je s dětmi spojuje – spisovatelka Martina Drijverová a knihovnice Hana Langrová z Liberce. Slavnost doprovázelo vystoupení dětí z Náchoda, Nové Paky a Turnova. Rada dalších knihoven a klubek prezentovala svou činnost na velké výstavě prací z projektu Kde končí svět, která se konala po celou dobu festivalu v Masarykově divadle.

Pasování v Jičíně se stylově a s noblesou ujal Albrecht z Valdštejna

Významnými hosty byli také stávající rytíři Řádu krásného slova – Ivona Březinová a Jiří Lábus

➡ více o projektu na www.futuranp.eu/kdk

SUK Čteme všichni

Garant: Ivana Hutařová, Anna Kabzanová, Sukova studijní knihovna, NPKK Praha

Každoročně, při příležitosti Mezinárodního dne dětské knihy (2. dubna), vyhláší Sukova studijní knihovna literatury pro mládež ve spolupráci s KDK anketu o nejoblíbenější dětskou knihu uplynulého roku Čteme všichni. Kromě dětí hlasují také knihovníci. Porota učitelů uděluje knize, jež přispěla k rozvoji dětského čtenářství, cenu profesora Suka. Výsledky ankety vypovídají o zájmech dětí a lze je použít jako vodítko při akvizici a pro svou práci je využívají i učitelé a studenti pedagogiky.

Anketa má v knihovnách velkou tradici, jejich prostřednictvím se rozšiřují anketní lístky a knihovnice se se svými čtenáři účastní slavnostního vyhodnocení v Památníku národního písemnictví v Praze. Dětská čtenářství z regionů předávají ceny nakladatelům a mají možnost setkat se s „živými“ spisovateli a ilustrátory svých knih, což pro ně bývá velkým zážitkem. Každý rok také jedna knihovna připraví se svými dětmi program, s nímž na slavnostním udílení cen vystoupí, a jedna (vzdálená) knihovna dostane příležitost přespat v Sukově studijní knihovně.

Vyhodnocení **patnáctého ročníku** ankety proběhlo 9. dubna 2008 tradičně v Památníku národního písemnictví.

Výsledky ankety SUK – Čteme všichni za rok 2007

PAMÁTNÍK NÁRODNÍHO PÍSEMNICTVÍ NA STRAHOVĚ

9. DUBNA 2008

SUK 2007 – ČTEME VŠICHNI

VÝSLEDKY V JEDNOTLIVÝCH KATEGORIÍCH

Cena dětí:

1. MÍSTO ALENA JEŽKOVÁ: 55 českých legend z hradů, zámků a tvrzí (Praha)
2. MÍSTO MARTIN BEZOUŠKA: Maharal (Edice ČT)
3. MÍSTO PETRA BRAUNOVÁ: Ztraceni v čase (Albatros)

Cena knihovníků SKIP:

1. MÍSTO ALENA JEŽKOVÁ: Příběhy českých knížat a králů (Albatros)
2. MÍSTO IVONA BŘEZINOVÁ: Báro, nebreč (Albatros)
3. MÍSTO MILOSLAV JÁGR: Veverek Koudelka a jiná slohová cvičení (Knižní klub)

Cena Noci s Andersenem:

DAGMAR LHOTOVÁ, ZDENĚK K. SLABÝ: Pohádky, které přinesl vítr (Rubico)

Cena učitelů za přínos k rozvoji čtenářství:

(Uděluje se bez rozlišení pořadí.)

- PETRA BRAUNOVÁ: Pozorovatelka (Albatros)
JIŘÍ HAVEL: Kdo má smysl pro nesmysl (Albatros)
MARKA MÍROVÁ: Kniha foss (Baobab)
PAVEL ŠRUT: Pohádky brášky králíka (Knižní klub)
VHRSTI: Už se nebojím tmy (MF)

⇒ více o anketě na www.npkk.cz/npkk/suk_cteme.php

Kamarádka knihovna soutěž o nejlepší knihovnu pro děti

Garant: Zlata Houšková – NK ČR,
Eva Sedláčková

V dubnu 2008 byl vyhlášen druhý ročník **soutěže o nejlepší knihovnu pro děti** Kamarádka knihovna. Soutěž vznikla v roce 2006 z podnětu společnosti **3M Česko**, která oslovila SKIP s nabídkou spolupráce na projektu určeném dětem. Firma 3M zůstává jejím generálním partnerem i nadále. Záštitu nad druhým ročníkem převzal ministr kultury ČR, odborným garantem je Národní knihovna. Novým mediální partnerem se stal časopis Rodiče a patronem soutěže se stal herec, režisér a spisovatel Arnošt Goldflam.

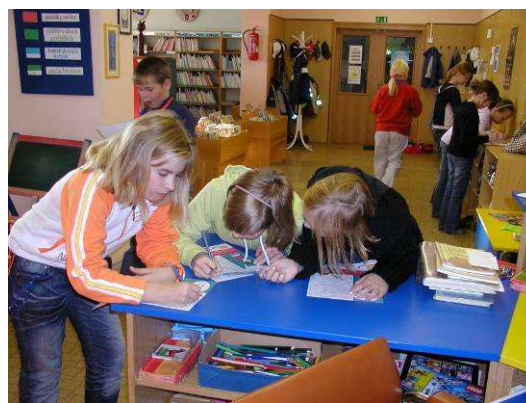

Kéž se Kamarádce daří!

Jak se stát Kamarádkou knihovnou?

Hlavním kritériem hodnocení je spokojenost dětí s knihovnou. Své názory mohou vyjádřit prostřednictvím **vysvědčení**. K jejich hodnocením pak budou přičteny body za kritéria odborná (týdenní provozní doba oddělení pro děti, procento registrovaných dětských čtenářů z celkového počtu dětí v obci, počet výpůjček na jedno registrované dítě, počet akcí pro děti apod.) včetně hodnocení vstřícnosti webových stránek či prostředí oddělení pro děti.

Do letošního ročníku se přihlásilo **110 knihoven**, které si již zcela rozebraly náklad 29 000 vysvědčení! Vedle známkování mají děti na vysvědčení napsat **pět důvodů, proč chodit do knihovny**. Určitě nás čekají neméně zajímavé postřehy než v minulém ročníku (některé z nich si můžete přečíst na webových stránkách soutěže). Za vyplněná vysvědčení dostanou děti drobný dárek – tentokrát vtipnou záložku ve třech variantách (pro holky i kluky).

Už se vyplňují vysvědčení

Cílem soutěže je vedle podpory dětského čtenářství také podpora knihoven pro děti. Zároveň však tato soutěž knihovnám přináší možnost sebereflexe. Díky vysvědčením, v nichž děti vyjadřují své názory a postoje – často dost otevřeně a nekompromisně, mohou knihovnice spatřit silné a slabé stránky svého oddělení očima dětí. Soutěž tak podporuje schopnost sebehodnocení knihoven i ochotu porovnání se s ostatními knihovnami pro děti.

A díky mediální podpoře (tisková konference, zprávy v denním tisku, rozhlas i televizi) je to další z cest, jak propagovat činnost knihoven a dětských oddělení.

⇒ www.kamaradkaknihovna.cz

Nemáte někdo besedu o Vánocích? aneb Spolupráce a sdílení

Spolupráce, sdílení a výměna zkušeností se naplňuje především na setkáních, ať už regionálních či celostátních. Důležitou platformou (nástrojem) sdílení je také:

Elektronická konference Andersen (andersen@cvut.cz)

- vznikla v roce 2001 nejprve pro účely Noci s Andersenem, několik roků pak fungovala jako neveřejná konference pro členy KDK. Dnes je otevřena všem zájemcům o problematiku práce s dětmi;
- je to vynikající nástroj pro sdílení: knihovníci si jejím prostřednictvím vyměňují zkušenosti, předávají tipy na zajímavé akce pro děti i knihovníky, zjišťují a předávají informace („Přišla do knihovny paní a potřebuje knížku, kterou četla, když byla malá, má zelený obal, autor začíná na R a ona si pamatuje tyto verše... Nevíte náhodou, kdo ji napsal?“);
- posiluje pocit sounáležitosti s ostatními dětskými knihovníky, což je velmi důležité zejména pro nejmenší knihovny ze zastrčených koutů republiky, odkud třeba nemají tolik příležitostí jezdit na setkání;
- je jedinečným zdrojem informací o dění v oboru;
- patří mezi nejaktivnější knihovnické konference.

Databanka námětů (skip.nkp.cz/odbKDKdata.htm)

Garant: Magdalena Řeřichová, MK Praha

- sbírka rozličných, zejména tištěných materiálů, které slouží jako inspirace pro práci s dětmi v knihovnách. Obsahuje texty či sylaby tradičních knihovnických besed (spisovatelé, literární náměty, společenská či ekologická témata); náměty na činnosti v knihovnách; archivuje historické materiály týkající se KDK; archivuje a zpřístupňuje časopis Dobré divadlo dětem apod.
- materiály jsou kopírovány a na základě žádostí rozesílány do knihoven
- fyzicky existuje Databanka v Městské knihovně v Praze, seznam materiálů je vystaven na webových stránkách SKIP
- papírová databanka se v roce 2008 využívala méně, než v předchozích letech a stává se tak spíše archivem. Proto se stále pracuje na její elektronické podobě – webovém formuláři, jehož prostřednictvím budou knihovnice moci nabízet své náměty ke sdílení

Jiné formy sdílení

- v rámci regionálních klubek vznikají **e-mailové adresáře** členů, na které si pak vzájemně zasílají aktuální zprávy, ale také texty besed, soutěží apod.
- některá klubka mají své **webové stránky**, kde sdílí informace i plné texty besed, fotogalerie z akcí aj. (velmi pěkné stránky má například severomoravské klubko klubko.knih-trinec.cz nebo zlínské klubko www.kfbz.cz/kdk.htm)
- ve středočeském klubku zavedli tzv. **Putovní dopis**, což je dnes už spíše kniha – kniha nápadů s fotodokumentací ze všech členských knihoven, kterou si mezi sebou členové předávají a doplňují

Dětský knihovník Ferdou Mravencem aneb Vzdělávání

Být (kvalifikovaným) dětským knihovníkem obnáší „ovládat práce všeho druhu“, tj. mít řadu specifických znalostí, dovedností a schopností od psychologicko-pedagogických, přes public relations až po výtvarné. Protože systematické vzdělávání v této specializaci prakticky neexistuje a chybí také metodické centrum, které by se jí zabývalo, stal se KDK SKIP svým způsobem garantem (či přinejmenším iniciátorem) celoživotního vzdělávání knihovníků dětských oddělení.

Celostátní semináře KDK v roce 2007

KDK za finanční podpory SKIP pořádá pro knihovníky dětských oddělení pravidelně dva odborné semináře ročně. Celostátní semináře či dílny bývají zpravidla dvou- až třídenní, podle charakteru tématu. Pro jejich konání KDK vybírá zajímavé knihovny (rekonstruované nebo takové, kde pracuje zajímavé, inspirativní dětské oddělení), takže prostřednictvím těchto setkání mají knihovníci možnost poznat také různé knihovny. Témata vyplývají z potřeby knihovníků a rozhoduje o nich valná hromada KDK.

Vliv prostředí na práci s dětským čtenářem

Městská knihovna Tišnov, Městská knihovna Kuřim
20.–21. května 2008

Místo konání tohoto semináře nebylo zvoleno náhodně. Stala se jím nedávno postavená Městská knihovna v Tišnově, kde dětské oddělení získalo nebývale velkorysé prostory. Stejně velkorysé je i interiérové vybavení a uchopení vnitřního prostoru, na nějž přirozeně navazuje venkovní zatravněná „terasa“ umožňující v létě například čtení venku. A navíc Městská knihovna v Tišnově získala titul Kamarádka knihovna, mimo jiné právě díky svému velmi přívětivému prostředí. Ostatně právě soutěž Kamarádka knihovna ukázala, jak velký význam děti prostředí knihovny přikládají. Na semináři přednášely dr. Čadková, Mgr. Drobníková a D. Kopřivová. Hlavním tématem byl moderní interiér knihovny pro děti a jeho vliv na práci s dětským čtenářem. Inspirace a náměty získali účastníci nejen od odborníků z interiérové firmy, ale od samotných knihovníků, zejména z rekonstruovaných či nových knihoven.

Mozkobrání aneb Co se stalo za 14 let existence KDK

Městská knihovna Svitavy
4.–6. listopadu 2008

I v rámci druhého semináře jsme zavítali do novotou vonící knihovny. Městská knihovna ve Svitavách sídlí v multifunkčním objektu nazvaném Fabrika, který vznikl revitalizací bývalé továrny. Moderní prostory prošly zatěžkávací zkouškou, když se do místnosti pro maximálně padesát lidí pokusilo vměstnat více než osmdesát knihovnic a jeden knihovník. Zájem byl obrovský a není divu, neboť seminář byl nabitý inspirací: po oba dny (první den proběhla Valná hromada KDK) se střídal jeden zajímavý příspěvek za druhým – knihovnice představovaly zajímavé projekty a akce ze své knihovny či regionu a všechny příspěvky dokazovaly, co je možné realizovat v rámci i díky Klubu dětských knihoven.

Dramatická výchova

Při práci s dětskými čtenáři se v knihovnách stále častěji využívají prvky **dramatické výchovy**, a tak není divu, že byl velký zájem i o další kurz pořádaný Národní knihovnou ČR ve spolupráci se SKIP. I tento kurz byl pořádán v roce 2008 pro velký zájem již potřetí:

Dramatická výchova v práci s dětským čtenářem (se zaměřením na literaturu)

Garant: Zlata Houšková – Národní knihovna ČR

Kurz rozdělený do tří jednodenních a jedné dvoudenní dílny zahrnul mimo jiné následující témata: dramatická výchova a jiné systémy aktivního učení, základní výchovné a vzdělávací principy, typické metody dramatické výchovy, vztah dramatické a literární výchovy, rozkrytí témat z dětské literatury prostřednictvím dramatické hry, rozvíjení a upravování literárních námětů za použití specifických metod dramatické výchovy aj. Pořádán je ve spolupráci se Zařízením pro další vzdělávání pedagogických pracovníků Středočeského kraje. Jde o kurz akreditovaný, absolventi získávají certifikát. Kurz vedli špičkoví experti (doc. PhDr. Josef Valenta, CSc., doc. PhDr. Hana Kasíková, CSc., PhDr. František Zborník a Mgr. Krista Bláhová), autoři řady publikací k problematice dramatické výchovy.

Zájem o tuto problematiku pomáhají uspokojovat i **regionální klubka**:

Plzeňské klubko iniciovalo, aby regionální organizace SKIP Plzeňského kraje zařadila do cyklu vzdělávacích seminářů **Dramatickou dílnu**, která se uskutečnila v září v Knihovně města Plzně. Praktickou část (Prvky dramatické výchovy v knihovnických besedách pro děti) vedla zkušená lektorka a knihovnice Hana Langrová a byla zaměřena zejména na práci s předškoláky a dětmi mladšího školního věku. H. Langrová zařadila též „dramatizovanou besedu“ pro 2. stupeň ZŠ na téma Kytice K. J. Erbena. Dílna byla doplněna přednáškou psychologa Václava Mertina na téma Dětské (ne)čtenářství. Praktická část byla dobře hodnocena zasvěcenými, avšak měla nemalý význam také pro kolegyně, které se s podobnými formami práce setkaly poprvé – u některých totiž vyvolala značné rozpaky.

Jihočeské klubko využilo čerstvě nabytých zkušeností dvou jihočeských knihovnic – absolventek výše uvedeného Kurzu dramatické výchovy v Národní knihovně a v březnu uspořádalo dramatickou dílnu pod jejich vedením. Účastníci ji hodnotili velmi dobře a řadu námětů vzápětí využili při přípravě programu Noci s Andersenem.

Knihovnické dílny

Specifickou formu vzdělávání představuje tradiční Knihovnická dílna v Jičíně, která je součástí festivalu Jičín – město pohádky, a nově také Setkání s loutkou, jež se koná při příležitosti festivalu amatérského loutkářství Loutkářská Chrudim. Obě v sobě slučují pracovní dílnu, burzu nápadů, kulturní program (festivalů, jejichž téma je mnohým knihovnicím blízké) i besedy knihovníků se spisovateli pro děti či jinými osobnostmi.

Knihovnická dílna v Jičíně

Osmnáctý ročník festivalu Jičín – město pohádky nesl název „Když se čerti rojili“ a tématu čertů, čertic, čertíků i rarášků byl také věnován. Jeho součástí byla od 10. do 12. září také 13. Knihovnická dílna, která letos vyvrcholila **Dnem knihoven**, jehož součástí byl velkolepý Čertologický kongres i pasování rytířů Řádu krásného slova. Kromě toho se knihovnice setkaly s řadou spisovatelů: Danielou Krolupperovou, Petrou Braunovou, Sandrou Vebrovou

či Janem Sobotkou, s překladatelkou Jarkou Vrbovou. V pořadu nazvaném podle stejnojmenné knihy Kdyby čert na koze jezdil vzdaly knihovnice hold malíři Karlu Frantovi. Čertologický kongres byl setkáním dvou set dětí z celé republiky, nejlepších čtenářů aktivně se zapojujících do celostátních projektů KDK a dalších programů, které pro ně jejich knihovny připravují.

Setkání s loutkou v Chrudimi

Třetí ročník knihovnické dílny Setkání s loutkou proběhl v rámci Loutkářské Chrudimi ve dnech 28.–30.června 2008. Pro knihovnice z celé republiky i ze Slovenska byl připraven nabitý program: andělskou dramatickou dílnu vedla Hanka Langrová, zážitkové čtení a práci prešovského Heviklubu přiblížila Gábika Futová – slovenská knihovnice a spisovatelka pro děti a mládež. Ivana Hutařová seznámila knihovnice s vývojem dětských divadelních her. Účastnice semináře také navštívily divadelní představení a další doprovodný program Loutkářské Chrudimi.

Semináře a dílny v rámci pracovních setkání klubek

Řada regionálních klubek doplňuje svá pravidelná pracovní setkávání o vzdělávací program, přičemž řada setkání bývá výjezdních – poznávají se tak nejen knihovnice, ale i knihovny v nichž působí.

Výběr ze zajímavých témat seminářů v krajích

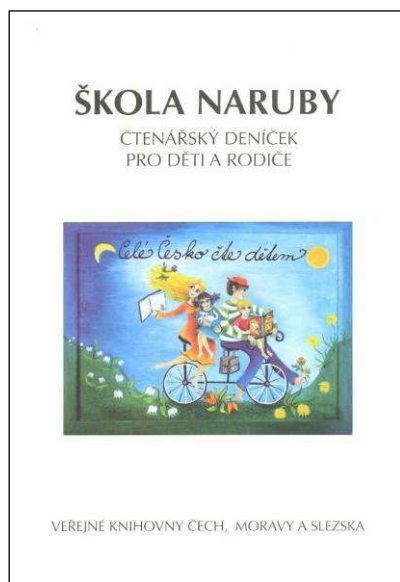
Na základě dotace z projektu SKIP se mohl v **jihomoravském klubku** uskutečnit kurz **Pomoc veřejných knihoven s realizací průřezových témat a klíčových kompetencí**, který se konal v MěK Jihlava a byl zaměřen na **nové pojetí zpracování nabídkových programů pro školy**. Kurz pod vedením lektorky Niny Rutové zapojil do aktivní práce členy KDK – pracovníky dětských oddělení, jejich kolegyně z oddělení pro dospělé (pracují s dospívající mládeží) a několik knihovnic ze školních knihoven. Výsledkem byly návrhy programů pro školy (pět programů je ve sborníku Informační gramotnost 6), ostatní budou vystaveny na webu Klubu školních knihoven.

Severomoravské klubko pořádá ve spolupráci s Moravskoslezskou vědeckou knihovnou v Ostravě pravidelné semináře, které by jinak z finančních i prostorových důvodů nebyly realizovatelné (Moravskoslezská vědecká knihovna financuje prostory a lektory). Letos to byl workshop věnovaný tématu „**jak správně psát žádosti o granty**“.

Dětské knihovnice často se svými čtenáři tvoří a tak častým námětem setkání bývají i **výtvarné dílny**: letos například **jihocheské klubko** uspořádalo dvoudenní letní dílnu „Hrátky s drátky a ručním papírem“. **Středočeské klubko** připravilo také dvoudenní, tentokrát „průřezovou“ dílnu spojenou s ukázkou i výukou různých výtvarných technik.

Společné projekty regionálních klubek

Škola naruby klubko Severní Morava

Severomoravské klubko inspiroval projekt na podporu čtenářství Celé Česko čte dětem s jeho mottem „Čtěte dětem dvacet minut denně“ k vynikajícímu nápadu – ke Škole naruby. Vycházeli přitom ze skutečnosti, že děti si velice rády hrají na školu (a teď navíc mohou známkovat ony!). Připravili pro ně deníčky – jakési žákovské knížky, do kterých rodiče, sourozenci, prarodiče nebo jiní dospělí zapisují, co svému dítěti četli a jak dlouho. Dítě jim pak čtení známkuje a podepisuje, že jim dospělý opravdu četl. Své zážitky z četby mohou děti vyjádřit na volných stránkách a nezapomnělo se ani na stránky na pochvaly či poznámky.

Do projektu financovaného prostřednictvím grantu MK ČR Knihovna 21. století a SKIP 10 se původně zapojilo 30 knihoven, pro něž bylo vytištěno 3 000 deníčků. První nadšené zprávy se však rozletěly do celé republiky. Projekt začínal v březnu a v prosinci končil se **70 účastníky** (dotisk

vysvědčení o další 3 000 kusů, na něž již získané peníze nestačily, financovaly přihlášené knihovny, které zaplatily 10 Kč za kus plus poštovné). Úspěchu deníčků jistě napomohl také titulní obrázek – motiv projektu Celé Česko čte dětem z dílny Emy Srncové.

Součástí projektu jsou i takzvané třídní schůzky se zajímavým programem a ukázkami z knižních novinek. Třídní schůzky probíhají v každé knihovně jinak – někam přijde starosta, jinde pozvali ilustrátora Adolfa Dudka, připravili Den otevřených dveří, besedy se spisovatelkou Petrou Braunovou, loutkové divadlo aj. Prosincové zakončení má být slavnostním oceněním „nejlepších čtecích rodin“. Odměnou však jsou podle iniciátorky akce Dany Kochové především „společné chvíle nad knihou a pocit pospolitosti uvnitř rodiny“.

⇒ skip.knih-trinec.cz/skola_naruby.html

Hry bez hranic klubko Karlovarska

Druhý ročník úspěšného projektu karlovarského klubka se nesl ve znamení **pravěku** a cílem bylo poznat nejstarší dějiny kraje. Zapojilo se do něj **čtrnáct knihoven** (Cheb, Františkovy Lázně, Mariánské Lázně, Chodov, Kraslice, Habartov, Královské Poříčí, Locket, Lomnice, Nejdek, Nová Role, Ostrov, Božičany a Toužim).

Vyvrcholením dlouhých – ale nikoli nudných příprav bylo

květnové soutěžní klání šestičlenných družstev Nové Roli nedaleko Karlových Varů. Součástí příprav bylo nejen ušití patřičného oděvu, vymyšlení názvu a pokřiků tlupy, výroba praporu a maskota, ale také dvě přednášky archeologa z karlovarského muzea o pravěku a pravěkých nalezištích na Karlovarsku. To všechno pak děti ve věku od osmi do čtrnácti let bohatě využily v samotné soutěži.

Čteme s Listováním klubko Zlínského kraje

Projekt Čteme s Listováním financovaný z grantového programu MK ČR Knihovna 21. století chtěl v podmínkách zlínského kraje představit nové formy práce s dětskými čtenáři, děti motivovat k četbě a dospělým ukázat, jak lze také získat zájem dětí o čtení. V červnu 2008 se dohodly Knihovna Kroměřížska, Masarykova veřejná knihovna ve Vsetíně, Krajská knihovna Františka Bartoše ve Zlíně a Knihovna Bedřicha Beneše

Buchlovana v Uherském Hradišti, že představí svým dětským čtenářům úspěšný projekt souboru Listování.

V průběhu dvou dnů proběhlo netradiční scénické čtení z knížky spisovatelky Ivy Procházkové *Myši patří do nebe* pro více než čtyři stovky malých čtenářů ve čtyřech městech Zlínského kraje. Díky tomu, že knihovny spojily své síly, získaly nejen množstevní slevu na představení, ale zároveň si vyzkoušely, že v rámci kraje je možné i do budoucna takto uskutečnit více společných projektů.

⇒ www.listovani.cz

⇒ www.kfbz.cz/kdk.htm

Různé

- V rámci projektu Městské knihovny Chrudim a SpZŠ Chrudim **Děti dětem aneb Pomůžeme pohádkou** se v květnu konala v divadle Karla Pippicha soutěžní přehlídka dramatické tvorby *Kde končí svět 2008* Východočeského klubka. Pro dětské diváky a knihovnice hrály a soutěžily děti z Náchoda, Holic, Nové Paky a Chrudimi. Pohádky a vystoupení shlédlo přes 800 dětí a hostů. Celkový výtěžek 16 860 Kč byl věnován handicapovaným dětem a MŠ Svatopluka Čecha v Chrudimi. A tak děti dětem pomohly pohádkou.
- Městská knihovna Rtně v Podkrkonoší ve spolupráci s Městskou knihovnou Úpice uspořádaly akci pro děti, která připomněla 70. výročí úmrtí regionálního autora **Karla Čapka**. Na setkání přijelo 24 dětí a 7 knihovnic z Červeného Kostelce, Rtně, Batňovic, Úpice a Malých Svatoňovic. Každá zúčastněná knihovna připravila s dětmi dramaturgii jedné pohádky z díla autora, kterými pak byl proložen celý – velmi nabitý – program. Jednalo se vlastně o literární výlet – děti měly možnost navštívit muzeum Bratří Čapků v Malých Svatoňovicích nebo si v Úpici prohlédnout starou poštu, dějiště Poštácké pohádky a prohlédnout si domek čp. 265, ve kterém rodina Čapkova žila v letech 1890–1907.

Závěr

Základním předpokladem pro úspěšnou existenci KDK je ochota, či dokonce až vnitřní potřeba sdílet – sdílet zkušenosti, nápady, náměty či informace – podpořená ochotou jednotlivých knihovnic dávat (ze sebe) něco navíc s pocitem, že přispívají k rozvoji oboru. Věřím, že nám vydrží i do dalších let.

Eva Sedláčková
předsedkyně KDK SKIP

Klub dětských knihoven (KDK) je nejpočetnější odbornou sekcí Svazu knihovníků a informačních pracovníků ČR (SKIP). Sdružuje individuální členy SKIP nebo pracovníky knihoven – institucionálních členů SKIP, kteří se zabývají nebo které zajímá

- * práce s dětským čtenářem, zejména pak nové formy práce s dětmi,
- * podpora dětského čtenářství,
- * vzdělávání v této oblasti,
- * zkrátka všechno, co přispívá k rozvoji služeb dětem v knihovnách.

Povinností člena KDK je být aktivní, komunikovat s ostatními členy a **přispívat podle svých možností ke společnému úsilí** o zlepšení služeb knihoven dětem. Dále je povinností člena přihlásit být přihlášen standardním způsobem a poskytnout vedení KDK základní kontaktní údaje.

Prámem člena KDK je využívat všech dobrých nápadů na práci s dětmi v knihovnách, které v KDK získá, účastnit se vzdělávacích aktivit pořádaných KDK, vyměňovat si názory a zkušenosti ve fórech KDK, především v konferenci Andersen, přispívat vlastními nápady do Databanky akcí a zároveň z ní čerpat, účastnit se valných hromad KDK, volit (a být volen) předsedu KDK, pracovat v regionálních klubech KDK.

skip.nkp.cz/odbKDK.htm
www.futuranp.eu/kdk/

Reakce prezidenta republiky na pozdrav z Noci s Andersenem